

Studiegroep

IBERIA

STUDIE- EN CONTACTGROEP "IBERIA"

REDACTIE

MEDEDELINGENBLAD

1e jaargang nr.3

SEPTEMBER 1969.

Secr.

=====

INHOUDSOPGAVE

Van de redactie	pag. 2
Nieuws over contactdag 27 Sept. a.s.	2
Bestuursmededelingen, rondzending etc.	3
De 6 Cuartos Zwart van 1850(C.M.Roggeveen)	4 t/m 7
De Ceres-typen van Portugal (vervolg) R.J.Slim	8 / 9
Bondsbibliotheek	9
Aanvullende ledenlijst en Haga post 1969	10
De Spaanse toeslagzegels (C.M.Roggeveen)	11 t/m 14
Nieuwe uitgiften Spanje en Portugal (A.C.M.Bohenn	15
Federacao Portuguesa de filatelia(E.W.Froeh- ling	16
De Overzese gebiedsdelen van Portugal (K.v.Leeuwen)	17 t/m 20
Aanbiedingen van leden	20 / 21
De zegels van Barcelona (C.M.Roggeveen)	22 t/m 26
60e Alg.Vergadering v.d. Ned.Bond v.Fil.Ver.	26
Spaanse woordenlijst met vertaling(G.P.de Rid- der	27 / 28

VAN DE REDACTIE

Tot mijn grote vreugde kan ik waarnemen dat ons mededelingenblad zowel in dikte maar vooral in kwaliteit toeneemt en dus ga ik met het grootste plezier door met het samenstellen van ons mededelingenblad.

Na vele vergeefse verzoeken tot het inzenden van copy zijn er nu dan toch enkele leden in de pen geklommen en naar ik geloof met succes. Met name de heer Roggeveen wil ik bij deze vriendelijk bedanken voor zijn naar ik meen, voor het merendeel der leden zeer aantrekkelijke artikelen.

Hierbij doe ik nogmaals een beroep op de leden om "iets" over Uw verzamelgebied en/of specialisatie te schrijven. Het bestuur kan misschien wel de pen opnemen daar waar U bent blijven steken. Probeer 't toch eens !

R.J. SLIM

ONZE STUDIE- EN CONTACTGROEP "IBERIA"

houdt op ZATERDAG 27 SEPT. a.s. een grote contactdag voor leden en belangstellenden in het Gebouw "De Rank" te SOEST, soesterbergsestr. 18 (achter de Ger.kerk).

Aanvang + 10.30 - sluiting + 16.00 uur.

Wij rekenen op een zeer grote opkomst.

In het Programma zijn o.a. opgenomen:

lezing - kleine tentoonstelling -

veiling - ruilgelegenheid - verloting etc.

parkeergelegenheid aanwezig.

Leden welke inzendingen voor de tentoonstelling en/of veiling hebben, verzoeken wij om ons per omgaande hiervan op de hoogte te willen stellen.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Tot ons genoegen kunnen wij U mededelen dat als contactman tussen de Port.Bond (F.P.F.) en "Iberia" voor ons op zal treden de heer _____ Zoals U anders in dit nummer kunt lezen zijn we als lid van deze Port.federatie geaccepteerd.

De Heer G.P. de Ridder heeft inmiddels contact gezocht met de secr. generaal van de Spaanse Federatie (Fed. Esp. de Soc. Fil.) om onze inschrijving als lid van deze bond te bespoe-digen.

Omdat we nogal wat kosten moeten maken rekenen wij er op dat U in grote getale (met belangstellenden) aanwezig zult willen zijn op onze eerstvolgende grote contactdag te houden op Zaterdag 27 Sept. a.s. (zie annonce op pag. 2). Dat wij thans 62 leden hebben is op zichzelf nog geen mijlpaal. Uitbreiding van het leden-aantal is ook Uw belang. Wij mikken voorlopig op 100 leden en rekenen ook op Uw medewerking om deze te werven. Neemt belangstellenden mee naar deze bijeenkomst !

RONDZENDINGEN

Welke leden zijn bereid om te zorgen voor rondzendboekjes e.d. inhoudende locale uitgiften v. Spanje; Spaanse Burgeroorlog; eo-filatelistisch materiaal; poststukken Spaanse Burgeroorlog van alle buitenlandse legers welke daar hebben gevochten. Volgens onze registratie zijn er thans reeds 26 leden welke voor bovenvermeld materiaal grote belangstelling hebben.

Enkele leden hebben rondzendboekjes ingeleverd zonder de zegels te nummeren volgens catalogus. Sommige leden maken hier bezwaar tegen omdat het zoeken (vooral als de zegels ook niet gerangschikt zijn naar jaartal) buitengewoon lastig en tijdrovend wordt. Het kopen van zegels wordt dus op deze manier niet geanimeerd. Mogen wij deze leden vriendelijk verzoeken de zegels voortaan aan te duiden met een nummer. Voorlopig lijkt het ons nog het beste om volgens Yvert te nummeren (bij locale uitgiften-Galvez). In de toekomst zal het beter zijn om volgens spec.catalogi te nummeren. Ook voor de controle is een nummer noodzakelijk. Na uitname komt het voor dat wij het betr. lid op moeten geven welk nummer hij heeft gekocht!

SPANJE

DE 6 CUARTOS ZWART VAN 1850

Op 1 Jan. 1850 werd ingevolge Koninklijk Besluit van 24 Oct. 1849 in Spanje overgegaan tot de uitgifte van postzegels. Ze werden gegraveerd door Bartolomé Corominas en gedrukt door de Fabrice Nacional de Papel Timbrado. De eersteling van een serie van vijf zegels was de 6 cuartos zwart. Kennelijk heeft de graveur het mooie zegelbeeld van de 1 penny zwart van Engeland voor ogen gestaan toen hij het 6 cuartos zegel ontwierp en het in steen graveerde. Het was bestemd voor binnenlands gebruik, de Balearen en de Canarische eilanden inbegrepen, ter frankering van brieven niet zwaarder dan ongeveer 10 gram en van drukwerk tot ongeveer 30 gram. In Dec. 1850 werd per circulaire bekend gemaakt dat de zegels geldig zouden zijn tot en met 31 Dec. van dat jaar en per 1 Jan. 1851 vervangen zouden worden door nieuwe. Waarom men in Spanje vervolgens elk jaar tot uitgifte van nieuwe zegels overging, is niet met zekerheid bekend. Waarschijnlijk echter volgde de Nat. Drukkerij daarbij de oude gewoonte om alle fiscale zegels elk jaar van type of randschrift te veranderen gelijk men dat reeds meer dan 2 eeuwen had gedaan. Er werden veel meer zegels gedrukt dan men in dat ene jaar nodig had. Het aantal dat in handen van het publiek kwam, wordt op grond van het bedrag aan verkochte zegels dat aan de schatkist werd afgedragen, geschat op ruim 6 miljoen.

DE PLATEN

De platen waarvan de zegels gedrukt werden, waren samengesteld uit blokken-los bloques-matrix da reporte- en voor zover nodig uit gedeelten daarvan d.w.z. om er vellen van 255 zegels van te drukken. Dit aantal staat in verband met de waardeverhouding tussen de cuarto en de real. Een real was gelijk aan $8\frac{1}{2}$ cuartos. Om op een geheel bedrag aan reales uit te komen, was de kleinste combinatie mogelijk met een waarde van 180 reales = 1530 cuartos, een getal deelbaar zowel door $8\frac{1}{2}$ als door 6.

PLAAT I. Van deze plaat werd het zegel gedrukt dat in de catalogus van Yvert is aangeduid met no. Ia. Een blok van plaat I bestaat uit 24 verschillende typen, vier horizontale rijen van zes. Deze plaat van 255 kan dan op eenvoudige manier verdeeld worden in blokken van 24, 4 halve blokken van 12, 2 strips van 6 en 1 strip van 3. Wanneer men echter randzegels bezit, merkt men al spoedig dat sommige bij bovengenoemde verdeling niet aan de randen van het

vel kunnen voorkomen, zodat de eenvoudigste indeling niet de juiste kan zijn geweest. Hoe deze dan wel was, is iets waar men, voorzover mij bekend, nog niet helemaal achter is. Waarschijnlijk zijn er twee verschillende samenstellingen geweest.

PLAAT II. Van deze plaat kwamen de zegels in Yvert aangeduid met nr. 1. Een blok bestaat hier uit 40 verschillende typen, gerangschikt in vijf horizontale rijen van acht. Wat de verdeling der blokken en blokdelen over de plaat betreft, is men tot de conclusie gekomen dat er waarschijnlijk drie verschillende samenstellingen hebben bestaan. Dat het platen van hele vellen van 255 zegels overbodige arbeid zou zijn, kan, gezien het vermoedelijke verschil in samenstelling moeilijk beweerd worden. Dat het echter in de praktijk wel een onmogelijke taak zal blijken te zijn, is meer dan waarschijnlijk. Alleen grote, nog onontdekte veldelen, zouden hierbij hulp kunnen bieden.

Hoofdkenmerk van de 24 zegeltypen van plaat I (Yvert nr. Ia) Bij deze zegels zijn de letters T en O van het woord cuartos van elkaar gescheiden. Er is één uitzondering en er kan zich een tweede voordoen. Bij zegeltype nr. 9 van het blok zijn genoemde letters altijd verbonden en bij zegeltype nr. I zijn ze dikwijls met elkaar verbonden. Hoofdkenmerk van de 40 zegeltypen van plaat II (Yvert nr. I) De letters I en O van het woord cuartos zijn met elkaar verbonden, uitgezonderd bij zegeltype nr. 14, waar ze van elkaar zijn gescheiden. Om nu vast te stellen of wij met de uitzonderingen te maken hebben, zijn wij aangewezen op verdere kenmerken, waardoor deze zegels zich onderscheiden van de zegeltypen op de andere plaat, waar datgene wat ze tot uitzondering maakt op hun plaat, normaal is. Hier volgen enige van deze kenmerken:

Type I van plaat I. Verbonden T en O.

Dit type onderscheidt zich van de typen van plaat II (T en O normaal verbonden) door een breuk in het midden van de linkerzijde van het vierkantje links onder.

Type 9 van Plaat I, verbonden T en O.

Dit type heeft in hetzelfde vierkantje maar nu in de bovenlijn rechts, een opening met rechts daarvan een lijntje dat een verbinding vormt met het zwarte randvlak erboven.

Type 14 van Plaat 2. Gescheiden T en O, onderscheidt zich door: a/ een opening in de linkerkaderlijn tegenover het vierkantje links boven. b/ een zwarte vlek in de A van het woord cuartos. c/ een zwarte stip ongeveer 9 mm schuins rechts naar beneden vanaf de ooghoek. En zo hebben ook de normale zegeltypen van beide blokken elk hun bijzondere kenmerken die het mogelijk maken de plaats van een zegel in deze blokken te determineren. Zegels waarop de kenmerken verdwenen zijn door slijtage of onzichtbaar geworden door het stempel kan men hiervoor vanzelfsprekend niet gebruiken. Enige slijtage is er echter bij meer dan 100 jaar oude zegels altijd en het is niet beslist noodzakelijk dat een bepaald zegel altijd alle kenmerken even duidelijk vertoont. Wil men zelf het platen niet ondernemen dan zijn de geplaatte blokken ook kant en klaar verkrijgbaar bij sommige grote Spaanse firma's. Er zitten dan wel eens minder mooie exemplaren tussen, maar het bespaart tijd, wat dan wel het enige voordeel is.

Hierboven zijn de kenmerken genoemd van drie zegels welke uitzonderingen vormen wat betreft het hoofdkenmerk van de plaat waartoe ze behoren. Het onder woorden brengen van die kenmerken behoort verduidelijkt te worden door een tekening of foto- liefst vergroot- van het betr. zegel en /of onderdeel daarvan, waarop de kenmerken door pijltjes worden aangegeven. Wil men dit goed en volledig doen voor alle typen, dan zou dit artikel in vele opzichten een dubbele worden van een reeds bestaand boekwerk-nadruk verboden-, dat in 1940 verscheen en -hoe kan het anders- alleen nog maar antiquarisch te verkrijgen. De titel luidt :

"6 Cuartos, 1850, Estudio Histórico y Filatélico con mas de 2500 ilustraciones". Antonio de Guezala Ayriivié. Ediciones Grupe Filatélico. Bilbao 1940. Het boek is viertalig, waarbij alleen het Spaans foutloos is. Zonder dit werk kan men het niet stellen als men het 6 cuartos zegel wil platen d.w.z. de beide blokken van resp. 24 en 40 zegeltypen vormen die gebruikt zijn bij de samenstelling van plaat I en plaat II van dit zegel .

DE STEMPELS

Men kent een groot aantal verschillende stempels op de zegels van de eerste emissie. Het meest voorkomende is de "arana negra" of zwarte spin. Op de brieven staat een rond datum-stempel in rood met plaatsnaam boven en provincie-naam onder in de cirkel, die links en rechts onderbro-

ken wordt door een vakje met nummer. Elke provincie had zijn eigen nummers. Boven in de cirkel treft men ook wel 3 sterren aan. Dit schijnt het geval te zijn wanneer stad en provincie dezelfde naam dragen b.v. Alicante, Burgos, Cadix, Valencia enz.. Men kan op deze stempels de nummers 1 t/m 31 tegenkomen. Nr. 30 behoort bij Isla de Cuba of Isla de Puerto Rico; nr. 31 bij Islas Filipinas. Het rode ronde datumstempel komt ook nu en dan voor op de zegels en is dan gelijk aan het stempel op de voorzijde v.d. brief. Aan de achterzijde treft men een zelfde soort aankomststempel aan. De stempels zijn lang niet altijd duidelijk leesbaar. In plaats van de "arana negra" komt ook de "arana rojo" (rode spin) voor. Tot de niet zeldzame zij het wat schaarser voorkomende stempels behoort de "parrilla de Madrid" (parrilla=rooster), alleen in de hoofdstad gebruikt. Het heeft de vorm van een rechthoek met afgeronde hoeken, ongeveer 3 bij 1 cm, door 2 lijnen in de lengterichting in drieën verdeeld. Het rood v.d. stempels varieert nogal eens. Naast zwart en rood komen soms blauw of groen voor. Andere dan de genoemde stempels zijn schaars, zeldzaam of slechts op een paar brieven of zegels bekend. De stempels in de vorm van een letter treft men meer aan b.v. de O van Alicante, Zaragoza en Vigo, zodanig herkenbaar aan vorm en kleur. En daarnaast ook de R van Barcelona en de A van Teruel, Avila, Barcelona enz. Sommige zeldzame stempels vindt men afgebeeld op moderne Spaanse zegels, uitgegeven in 1967 en 1968 ter gelegenheid van de "Dia Mundial del Sello" (de dag v. d. postzegel). Op de 6 Cuartos zelf zal men ze wel nooit te zien krijgen. Zo bestaan er slechts 2 ex. met het stempeltje Serena in kastje (Yvert nr. 1520). Galicia Puebla (nr. 1519) daarentegen komt nogal eens voor. Met een aantal andere behoort het tot de oud-filatelistische stempels, die men aantreft op brieven uit de tijd voordat de postzegel zijn intrede deed. Voor afbeeldingen van oude stempels kan verder verwezen worden naar het reeds eerder genoemde werk over de 6 cuartos, waaraan ook enige gegevens voor dit artikel ontleend zijn.

C.M. ROGGEVEEN.

CERES (Vervolg)

Het zal de attente lezer zijn opgevallen dat zowel de 15c. zwart als de 40c. groen, in '23-'24 en '30 uitgegeven in nagenoeg dezelfde kleur, tanding en papiersoort voorkomen, zodat het ogenschijnlijk moeilijk is om te kunnen vaststellen met welke emissie men te doen heeft. Bij een onderzoek is mij echter gebleken, dat er wel degelijk een onderscheid te maken is en ik zal daarom bij deze proberen richtlijnen te geven, die dit onderscheid mogelijk maken. Zowel de 15c zwart als de 40c. groen van de emissie '23-'24 onderscheiden zich van die van de emissie '30 door een voller raster waardoor de hoofdkleur één geheel vormt en niet zoals bij de uitgiften van '23-'24 witte plekje of stipjes vertonen. Bovendien zijn de betr. zegels van de laatste beter gecentraliseerd terwijl het waarde-inschrift vaak helderder uit is. Bovengenoemde verschillen gelden hiteraard ook voor de 32 c. donkergroen welke ook in '23-'24 en '30 verschenen is. Het zal U duidelijk zijn dat het onderscheid alleen dan is vast te stellen indien U in 't bezit bent van vergelijkingsmateriaal dus echt iets voor de fijnproevers onder U.

Ook is mij gebleken dat bij nauwkeurige bestudering de in 't vorig kwartaalbericht geplaatste lijst op enkele plaatsen een aanvulling resp. verbetering behoeft. Deze zijn aldus: 1. De 15 c. zwart '30, tanding B (12 x 11½) is alleen verschenen op papiersoort II (pontinhado) en niet zoals vermeld staat op de papiersoorten I (porcelano) en II. Alle zegels van de emissie 1930 zijn alleen bekend op papiersoort II. 2. De 36 c. steenrood '17-22, tanding B. (12 x 11½) is ook bekend op papiersoort II en dus niet alleen op papiersoort IV (liso) zoals vermeld staat.

Verder is opmerkelijk dat de Ceres uitgiften alle kleuren en mengkleuren (uitgezonderd de kleurmengsels verkregen door doe- 't zelfers) bevatten. Misschien vraagt U zich dan wel af of er ook een zegel van deze emissie bekend is, uitgevoerd in 't wit, doch aangezien wit noch een kleur noch een mengkleur is maar samengesteld is uit verschillende andere wel echte kleuren is ook dit probleem opgelost. Wat de druktoevalligheden betreft, deze zijn zeer talrijk en gemakkelijk bij nauwkeurige bestudering zelf vast te stellen. Zo zijn mij zegels bekend waarvan de tanding meer

lijkt op een "rel prikkeldraad" of iets van dien aard dan wel overeenkomt met hetgeen men in 't algemeen onder tanding verstaat. Ook de centralisatie laat bij veel exemplaren te wensen over terwijl zowel de lengte van de zegel zelf als van 't zegelbeed zeer variabel zijn. U kunt daarom gerust stellen dat het juist verzamelen van deze emissies uitermate geschikt is voor de echte filatelist daar op de keper beschouwd iedere zegel voor bestudering in aanmerking komt. Volgens officiële bronnen zou het aantal exemplaren gelet op tanding, papiersoorten, duidelijke kleurverschillen en grotere drukfouten zoals b.v. het wegvallen van letters in 't woord CORREIO en andere in 't oog springende fouten (dus niet gelet op kleine druktoevalligheden zoals b.v. lengte en de mate van centralisatie ongeveer 440 bedragen.

Bovengenoemd aantal geldt dus alleen voor zegels die alle de naam van de graveur in de linkerbenedenhoek dragen en niet- overdrukt zijn met het woord "REVALIDADE" of één of ander waarde-opschrift.

Het verzamelen en het verkrijgen van 't gewenste aantal schijnt zeer moeilijk te zijn. Misschien is dit te verklaren aan de hand van 't feit dat er voor dit verzamelgebied weinig interesse bestaat en men in 't algemeen niet op de hoogte is met de in 't vorig kwartaalbericht vermelde verschillen terwijl gezien de prijs het verkrijgen van deze exemplaren geen problemen mag opleveren. Wij zouden het op prijsstellen indien U Uw bevindingen en eventuele moeilijkheden aan ons kenbaar maakt, zodat hieraan in 't volgend kwartaal aandacht zou kunnen worden geschonken.

Wordt vervolgd

R.J. SLIM.

BONDSBIBLIOTHEEK

Ingevolge verzoek van de beheerder de heer H.L.J. Weidema hebben wij een opgave verstrekt van moderne werken welke wij voor onze verzamelgebieden gaarne in de Bondsbibliotheek zouden willen zien. Aangezien de heer Weidema de bestaande literatuur gaarne wil aanvullen, hopen wij U t.z.t. het resultaat van zijn gewaarde medewerking te kunnen mededelen.

AANVULLENDE LEDENLIJST "IBERIA" PER 1-8-1969

Totaal aantal leden thans 62.

HAGAPOST 1969

Tot ons groot genoegen kunnen wij U mededelen dat de jury van de Hagapost 1969 2 van onze leden een bekroning heeft toegekend voor hun inzending op de Nat.tentoonstelling welke van 9 - 11 mei in Den Haag is gehouden.

1. de heer F. Denters te Den Haag ontving een zilveren bekroning voor zijn collectie Spaanse Burgeroorlog 1936-1939;
2. de heer P.J.Couvée te Den Haag ontving een bekroning in groot brons voor zijn collectie Spanje.

Alsnog willen wij deze leden namens "IBERIA" van harte gelukwensen met deze fraaie prijs. Mogelijk dat de heren bereid zijn hun collectie nog eens te tonen op onze grote contactdag in sept. a.s..

SPAANSE TOESLAGZEGELS

Toeslagzegels komen in Spanje in grote getale voor. Het zijn geen zegels met toeslag zoals wij die kennen, maar uitsluitend zegels ter kwijting van de toeslag uitgegeven. Slechts in speciale gevallen kon men dit soort zegels frankeren zonder door middel van normale postzegels het verschuldigde porto op het poststuk te voldoen. De toeslag kon zijn "obligatorio"(verplicht) of "voluntarie" (vrijwillig). De uitgifte werd verzorgd door de vereniging of instantie ten bate waarvan de opbrengst van de toeslag kwam met autorisatie van de staat. Als voorbeelden kunnen wij noemen de Auxilie de Invierno en de Cruzada contra el Frio zegels, die van 1936 tot 1938 werden uitgegeven door instellingen die de "winterhulp" tijdens de Burgeroorlog organiseerden. Men kan deze zegels ook met niet-postale stempels tegenkomen daar het niet-postale gebruik ervan voor bepaalde documenten soms voorgeschreven was. Tijdens de Burgeroorlog was het geoorloofd om bij gebrek aan normale frankeerzegels in sommige steden en streken deze zegels ter frankering te gebruiken. Ongeveer dezelfde status als de winterhulpzegels hadden de weldadigheid zegels, in de Yvert-cat. samengevat onder het hoofd "timbres de Bienfaisance", in de Spaanse Catalogo Unificado Y Especializado onder "Beneficencia" met de ondertitel: "Huerfanos de Correos" en "Huerfanos de Telégrafos", dus post en telegraafzegels in twee afzonderlijke rubrieken. Vreemd genoeg catalogiseert Yvert ze door-elkaar. Ze werden uitgegeven door de Ass. Benefica de Correos met het doel om gelden bijeen te brengen ten behoeve van een tehuis en school voor wezen van postambtenaren. (Hogar Escuela de los Huerfanos de Correos). Alleen de waarden van 5 en 10 centimos werden wel als volwaardige frankeerzegels gebruikt terwijl andere waarden een veel beperkter functie hadden. Men kon ze desgewenst op poststukken bijplakken en verder werden ze gebruikt voor dienststukken der postarijen en door instellingen die portvrijdom genoten. Al deze e.d. zegels niet door de Staat zelf uitgegeven moesten na 1940 de woorden "sin valor postal" dragen of "no valido para tasa postal ni telegrafica"- ongeldig voor frankering van poststukken of telegrammen. Vignetten dus, gedrukt met toestemming van de Staat en verkocht ten bate van liefdadige instellingen. Hiertoe behoren ook de vignetten met die aardige Don Quichote molentjes, "molinos", 11 -

de viento" welbekend uit Cervantes" meesterwerk. Bij aankoop levert men een vrijwillige bijdrage aan het fonds "mutualidad postal".

DE BURGEROORLOG 1936-1939.

Hulpverlening aan de burgerbevolking en vooral aan de talloze vluchtelingen werd aanleiding tot de uitgifte van een enorm aantal toeslagzegels. De centrale regering te Madrid en de Nationalistische te Burgos machtigden provinciale en gemeentelijke autoriteiten en instellingen om een extra belasting van 5 céntimos ten bate van de oorlogsslachtoffers te heffen op alle poststukken. Daarmede was echter het hek van de dam en begon men met het drukken van talloze toeslagzegeltjes ter waarde van 5 en vaak ook van 10 céntimos. De regering te Burgos maakte hieraan een eind door middel van een besluit van 25 November 1937 waarbij o.a. werd bepaald dat dergelijke vignetten niet meer op de poststukken mochten voorkomen, noch aan de voor- noch aan de achterzijde. Alleen zegels uitgegeven door de Nat. Regering te Burgos mochten voortaan nog worden gebruikt in het door de Nationalisten bezette gebied. Galvez wijdt in zijn speciaal cat. ruim 80 bldz. aan het catalogiseren van deze zegels. Geen dezer zegels vindt men bij Yvert op één uitzondering na n.l. Yvert nrs. 640-643, zegels ter herdenking van de reunie op de Monte de la Esperanza, uitgifte van Santa Cruz de Tenerife (Canarias). Galvez geeft als reden waarom hij deze zegels onder de toeslagzegels voor liefdadige doeleinden rangschikt, dat de regering te Burgos de aanvankelijke gegeven opdracht tot uitgifte erven introk voor ze in omloop werden gebracht. Er zijn echter brieven bekend waarop ze naast normale frankeerzegels voor komen. Ze zouden toen verkocht zijn als "sellos de beneficencia" waarvan dus de gehele opbrengst bestemd was voor liefdadige doeleinden. Het feit dat ze gestempeld op brieven voorkomen kan ze de status van postzegel niet geven, hetgeen ook geldt voor de 800 andere in dezelfde rubriek gecatalogiseerd. Het zijn praktisch allemaal zegels zonder frankeerwaarde. In een postzegelverzameling behoren ze dus als zodanig niet thuis. Maar brieven behoren nu eenmaal tot een al of niet gespecialiseerde verzameling en langs deze weg weten genoemde vignetten zich een plaats te veroveren in de mooiste collecties van poststukken uit die veelbewogen periode in de Spaanse geschiedenis. Het is dan nog maar één stap verder om ze ook los te verzamelen om zo

een overzicht te krijgen van wat er aan dit materiaal bestaat. Men zal dan tot de ontdekking komen dat het heel moeilijk is om het kaf van het koren te scheiden waarbij wij onder het woordje kaf moeten verstaan: particulier maakwerk en wederrechtelijke uitgiften tot stand gekomen nadat de algemene autorisatie was ingetrokken bij het reeds eerder genoemde besluit van 25 November 1937 althans wat de regering te Burgos betreft. De beide laatste groepen treft men in de catalogus van Galvez niet aan. Maar dat wil nog niet zeggen dat alle bonafide uitgiften er wel in opgenomen zijn. Tenslotte was er ook nog een republikeinse zone waar genoemd besluit niet van kracht was door Galvez aangeduid met de letter R voor de naam van stad of provincie. Om er achter te komen welke instanties gemachtigd waren door de regeringen in Madrid en Burgos om toeslagzegels uit te geven en voor welke doeleinden, kan men het beste bij de zegels zelf terecht. Wij laten hier een korte overzicht volgen dat echter geen aanspraak kan maken op volledigheid.

Instanties gemachtigd tot zegeluitgiften:

Ayuntamiento (gemeenteraad) de (plaatsnaam)

Conseil municipal de

Diputacion Provincial de (naam van provincie)

Junta Provincial de socorros (hulpverlening)

Provincial Defensa / Comité Popular / Diputacion Popular
Charitatieve instellingen.

De zegels werden verkocht ten bate van:

Hulp in het algemeen: / Assistencia Social / Beneficencia
Patriotica / Caridad /

Speciaal gerichte hulp: Huerfanos sub nos / Ajut Infantil /

Voedselverstrekking: Cantines Escolares / Cocina(s)

economica(s) de (gaarkeukens te

Vorming van steunfondsen in het algemeen. Op de zegels

vindt men dan aanduidingen als: Impost sobre consumacions

(belasting op consumptie-artikelen), Franqueo obligatorio

Sobretasa de franqueo obligatorio (verplichte toeslagzegel)

Vluchtelingen hulp: Ajut als Refugiats.

Rode Kruis: Para el hospital de la Cruz Roja. / Pro-ferits

(gewonden).

Steun aan werkelozen: Contra el paro (werkeloosheid).

Cruzado contra al Paro. Paro Obrero.

Hulp van politieke strekking: Suscripcion Patriotica, / Por la Patria / Por la Patria al Par y la Justicia) voor vader-

land, gelijkheid en recht)/Pro-combatientes/ Frente y hospitales, Ayudad al S.R.I.(Socorro Rojo Internacional) d.w.z. steun bij de hulp die het Int. socialisme aan het Spaanse socialisme bood. Verder kunnen hier genoemd worden de toeslagzegels uitgegeven door de F.E.T. afk. v.d. Falange Espanola Tradicionalista y de las J.O.N.S.(Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalista. De Falange was ook verantwoordelijk voor de Jose Antonio uitgiften bij Yvert gecatalogiseerd in de rubriek "Timbres de Bienfaisance" nrs. 31-35 en 36- 468. Maar er zijn er meer met de beeltenis van Jose Antonio.Hiermede zouden we aan het einde van de toeslagzegels gekomen zijn tijdens de Burgeroorlog uitgegeven, ware het niet dat ook de Carlisten een duit in het zakje hadden gedaan.Maar als een duit is het echter niet, want de Requetés (aanhangers v.d.Carlisten beweging) hebben zich beperkt tot uitgifte van een 12-tal zegels en enige blokken getand en ongetand. Men zou niet hebben geweten op wiens gezag deze uitgifte tot stand was gekomen als dit niet op de rand van de blokken stond aangegeven. Het volledige randschrift aan de bovenzijde luidt: "Emision autorizada por la Junta Tecnica del Estado en 1 de Enero de 1938" en aan de onderzijde "Usó voluntario en la correspondencia". De drukker is de bekende Hija de B. Fournier - Burgos. De eerste 3 zegels kwamen reeds in omloop in 1936. Deze zijn het die men het meest op de brieven uit die tijd tegenkomt.Ze werden gedrukt te Tolosa door Laborde y Labayen. Of ook deze op gezag van de Junta Tecnica werden uitgegeven is niet bekend.Op al deze zegels en blokken prijkt de dubbele adelaar met een schild en (rood) kruis terwijl de drie eerste zegels de Spaanse nationale kleuren geel en rood vertonen. Het 4-tal zegels overdrukt ten dienst v.d.luchtpost is nooit tot uitgifte gekomen(no emitidos). De beste handleiding v.d.verzamelaar v.d. zegels in dit overzicht genoemd luidt:Cat. Especializado Galvez de los sellos de Espana Correos y Telégrafos asi como los de Sobrecargas Patrioticas, sellos de Beneficencia, Recargo y Ayuntamiento de Barcelona, Emitidos desde 1850- a 1959. 25 a Edición 1960.Dit is de laatste druk die ervan verschenen is, in memoriam door Manuel Galvez aan zijn overleden vader opgedragen.In dit art.zijn verschillende gegevens aan dit boekwerk ontleend; het is alleen nog maar antiquarisch te verkrijgen.

C.M. ROGGEVEEN.

NIEUWE UITGIFTEN SPANJE EN PORTUGAL

Omdat wij deze rubriek zo compleet mogelijk willen houden vervolgen wij ditmaal waar wij de vorige keer zijn gestopt n.l. 1 Oct. 1968 (zie mededelingenblad nr. 1).

- SPANJE
- 12 oct.1968: Stichters van Amerika- 5 waarden
 4 nov. Klederdrachten nr.23-Huelva
 25 nov. Ber.kloosters- H.Maria van Parral 3 waarden; 1.50; 3.50 en 6 pts.
 2 dec. Kerstzegel. De geboorte van Christus door Barocci; 1.50 pta.
 9 dec. Klederdracht nr. 24-Huesca
 16 jan.1969: Klederdracht nr. 25-Ifni
 7 febr. Klederdracht nr. 26-Jaen
 7 maart Klederdracht nr. 27- Leon
 25 maart Beroemde Spaanse schilders: Alonso Cano 10 waarden totaal 24.40 pts.
 2 april Klederdracht nr.28- Lerida
 28 april Europa 1969 3.50 pts.
 6 mei Dag v.d.postzegel.Afb.klassieke zegels met spec.stempel 2 waarden; 1.50 en 3.50
 20 mei Klederdracht nr. 29- Logrono
 12 juni Klederdracht nr. 30- Lugo
 24 juni Beroemde kastelen 6 waarden 14.50 (vervolg)
 8 juli Klederdracht nr. 31 Madrid
 23 juli Toerisme (vervolg) 5 waarden 14 pts.
 8 aug. Klederdracht nr.32- Malaga
- PORTUGAL
- jan.1969: 1. 500 j. herdenking van P.A.Cabral(zeevaarder en ontdekkingsreiziger)1, 3.50 en 6.50
 2. Europa-Cept. 1, 3.50 en 6.50
 3. II Centenario da Imprensa Nacional- 3 waarden- 1, 2 en 8 Esc.
 4. 50 Aniversario da Organizacao Internacional do Trabalho- 1, 3.50 en 4.30 Esc.

De achterzijde van de serie 500 j. P.A.Cabral is bedrukt met een omschrijving in het Portugees, Frans en Engels van de afb.van de zegels(Naar ons idee bijzonder' praktisch en misschien voor navolging vatbaar?) Wat Spanje betreft is het nog mogelijk dat er voor een speciale gelegenheid een bijzondere uitgifte op deze lijst ontbreekt.

ANTHONY C.M. BOHNENN en ERNST W. FROEHLING

FEDERACAO PORTUGUESA DE FILATELIA

Door statutenwijziging is het nu mogelijk, dat ook buitenlandse leden, die zegels van Portugal en/of Overzee verzamelen, worden ingeschreven. Onze studiegroep is in april j.l. van deze Federatie (hierna aan te duiden als F.P.F.) lid geworden. Van door haar gepubliceerde maandberichten zullen de voor onze leden meest belangrijke gegevens voortaan in ons eigen orgaan worden opgenomen. De toetreding van Iberia als lid van de F.P.F. is inmiddels in de notulen van deze ver. vermeld.

Uit Bulletin nr.8 De F.P.F. ontvangt een jaarlijkse subsidie van de Port. P.T.T. van Esc. \$ 18000.--. Voor het jaar 1967 bedroeg deze \$ 15.000 Esc..

F.P.F. heeft een keurings-commissie benoemd in het bijzonder voor het bestrijden van vervalsingen. De kosten van een keuring zijn min. Esc. \$20 (f. 2.50). maar nooit minder dan de werkelijk gemaakte kosten. Toezending van zegels moet aangetekend en met aangegeven waarde geschieden, ter attentie van genoemde commissie (Commissao de Peritagem). Wegens het grote gebrek aan voldoende bekwame jury-leden wil de F.P.F. hiervoor geschikte personen opleiden door ze tijdens beoordelingen van tentoonstellingen als "waarnemers te laten optreden en hen geleidelijk een grotere verantwoording op te leggen.

Wij zijn in het bezit van namen en adressen der bij de F.P.F. aangesloten 23 postzegelclubs, zowel in het moederland, alsook Overzee.

Er is een ontwerp-reglement opgesteld voor het houden van plaatselijke postzegeltentoonstellingen. Zulks ten behoeve van verenigingen zonder ervaring op dat gebied. Voor het vervaardigen en aanbieden van ontwerpen voor spec.afstemplingen aan de P.T.T. tengebruike van plaatselijke tentoonstellingen, werd een aanwijzing opgesteld.

Lisboa 1970: Deze tentoonstelling zal geen doorgang vinden. De geraamde kosten worden getaxeerd op f. 500.000,--. De Port. P.T.T. kan een subsidie van hoogstens f. 375.000.-- voteren. Aangezien de organisatoren het geraamde tekort niet uit eigen middelen willen founeren werd besloten de tentoonstelling niet te houden.

E.W. Froehling.

DE OVERZESE GEBIEDSDELEN VAN PORTUGAL

Het is een zeer merkwaardig feit dat bovenvermelde verzamelgebieden in Nederland weinig belangstelling genieten. Ook binnen de studiegroep "IBERIA" zijn er helaas slechts enkele leden welke geïnteresseerd zijn in Portugal overzee. Naast grote verzamelgebieden zoals Mozambique, Angola, Port.India zijn er vele kleine gebieden waar de door snee-verzamelaar nog nooit van gehoord heeft zoals Tete, Quelimane, Horta, Kionga etc. met Portugal meegerekend komen wij in het totale verzamelgebied momenteel op ongeveer 10.000 verschillende zegels. Het interessante is nu dat deze zegels, ondanks haar zelfstandige uitgiften, via de verschillende vooral oude emissies, onderling zowel als met het moederland een opmerkelijke binding hebben. Dit valt vooral op als men dit vergelijkt met b.v. Nederland en Ned. Overzee of Gr. Brittannië en haar Gemenebest.

Ook in de Port gebieden zijn de variaties in papier, tandingen, kleuren, foutdrukken, re-impressions etc. schier eindeloos. Steeds weer staat men bij deze zegels voor nieuwe ontdekkingen. We mogen daarom rustig stellen dat de gebieden Portugal en Portugal overzee filatelistisch gezien beslist niet onder doen voor Spanje en haar overzeese gebieden.

Van de overzeese gebieden van Portugal zijn inmiddels de navolgende opgegaan in groter verband waardoor het verzamelen heel prettig kan worden afgerond. Wij denken hierbij b.v. aan NYASSA hetwelk sinds 1930 (Juni) is opgenomen in de staat Mozambique. Vanaf 1898 werden er 141 zegels uitgegeven. Dit gebied is voor de verzamelaar een lust voor het oog. Binding met Portugal vindt U ook hier n.l. in de eerste 2 emissies. De zegels hebben een redelijke waarde volgens Yvert. Prijzen onder frs. 1.50 gebruikt treft men niet aan. Doch is het totaal niet te kostbaar om te verzamelen. Er zijn slechts 3 zegels met een waarde van frs. 125 ongebruikt.

De overige gebieden welke thans niet meer zelfstandig zijn willen wij nu opsommen.

2. AZOREN (1868); sinds 1932 worden hier de postzegels van het Port. moederland gebruikt; uitgifte van ongeveer 700 zegels. Het zijn alle zegels van Portugal met opdruk AÇORES behoudens de nrs. 98 t/m 138.
3. ANGRA (1892) Hoofdstad van het eiland Terceira in de

archipel van de Azoren gelegen. Vanaf 1906 werden de zegels van de Azoren gebruikt. Sinds 1932 gebruikt men ook hier de zegels van Portugal. Totale uitgifte 58 zegels (afb. van Carlos de Eerste).

4. PORT.AFRIKA (1898). Omvat slechts 24 zegels. Werden gebruikt in de Port. Afr. gebieden zoals Angola, Kaap Verdische eilanden, Guinee, Mozambique en St. Thome. De eerste emissie met afb. van de bekende reis van Vasco da Gama naar Indië. In 1898 werd het 4e eeuwfeest herdacht. Op de portzegels van 1945 het veelzeggende opschrift IMPERIO COLONIAL PORTUGUES.
5. PORT.CONGO (1893). Werd in 1920 opgenomen in het gebied Angola. Uitgifte van ongeveer 175 zegels. Er zijn zegels gebruikt met opschrift Congo-Portugal maar ook zegels van Angola, Port. Afr., Macao en Timor met opdruk Republica-Congo.
6. FUNCHAL (hoofdstad van Madeira). Als dependance van Portugal werden hier van 1892 t/m 1905 eigen zegels uitgegeven (afd. van Carlos I). Deze emissies zijn ons al bekend van Portugal. Ongeveer 60 zegels bekend. Vanaf 1905 gebruikt Funchal de zegels van Portugal. Tot 1929 werden ook nog de zegels van Madeira (zie pag. 19) gebruikt. Voor 1892 om precies te zijn van 1868-1881 werden de zegels van Portugal gebruikt. Van 1881 tot 1892 de zegels van Madeira.
7. HORTA. Evenals o.a. de Azoren is dit geen kolonie van Portugal maar een deel ervan, alhoewel deze stad gelegen op een van de 9 eilanden welke de Azoren telt 1300 k.m. ten Westen van Portugal ligt. Evenals in de hoofdstad Funchal werden hier tussen 1892 en 1899 2 emissies uitgegeven met opschrift Portugal-Horta (Carlos I). Totaal 53 zegels. Ook hier werden vanaf 1868-1892 de postzegels van Portugal gebruikt. Van 1906 t/m 1932 de zegels van de Azoren. Daarna wederom de zegels van het moederland.
8. INHAMBANE. Een gebied gelegen tussen Mozambique en Rhodesië. Gebruikt vanaf 1920 de zegels van Mozambique. Vanaf 1895 t/m 1917 werden ongeveer 110 zegels uitgegeven waarvan enkele emissies met opdruk Republica-Inhambane zegels van de gebieden Mozambique, Port. Africa, Macao en Timor.
9. KIONGA-Vermoedelijk het kleinste verzamelgebied van de wereld met een record van slechts 4 zegels. Het zijn

zegels van Louranco Marquas (zie hieronder) met opdruk Kionga Republica. Kionga is een klein voormalig Duits gebied gelegen aan de Indische Oceaan aan de monding van de rivier Rovema. In de 1e wereldoorlog (1916) werd het gebied door de Portugezen bezet. De zegels werden gebruikt door het Port. leger tijdens hun campagne in Duits Oost Afrika.

10. MADEIRA- Gelgen in de Atl. Oceaan op de hoogte van Marokka. Dit eiland werd ook onder de hoede genomen van Portugal. Dus niet te beschouwen als een kolonie. Vanaf 1868-1929 werden eigen zegels uitgegeven. Daarna worden de zegels van Portugal gebruikt. Behoudens de emissie 1929 (CERES) en 1925 (Markies de Pombal) en 1898 (Vasco da Gama) zijn alle zegels van Portugal met opdruk Madeira. Bij de emissie 1898 (Vasco da Gama) even oppassen want als deze zegels voorkomen met opdruk Republica behoren ze niet tot het verzamelgebied Madeira. Deze zegels vindt u o.a. in de Yvert onder Portugal geregistreerd. Aantal zegels ongeveer 150.
11. LOURENCO MARQUES- Een gebied thans behorend tot Mozambique. Tot 1893 en na 1921 worden postzegels van Mozambique gebruikt. Ruim 268 zegels in variatie uitgegeven. Behoudens de emissies 1895, 1899 en 1913 met opdruk LOURENCO-Marques. De vermelde emissies zijn zegels van Mozambique, Port. Afr., Macao en Timor.
12. PONTE DEL CADA- Hoofdstad van het eiland St. Miguel gebruikte van 1906 tot 1932 de zegels van de Azoren. Daarna de zegels van Portugal. Ook vanaf 1868-1892 werden de zegels van het moederland gebruikt. Ook hier 2 emissies (Carlos I). Aantal zegels in variatie ongeveer 64. Inschrift Ponta Delgada.
13. QUELIMANE een kleine kolonie van Portugal welke sinds 1915 is opgenomen in de staat Mozambique. In 1913 verschenen 3 emissies (Vasco da Gama) zegels van Port. Afr., Timor en Macao met opdruk Republica - Quelimane. In 1914 nog een eigen serie (Ceres). Totaal uitgifte 40 zegels.
14. TETE- Deze kolonie werd begrensd door de gebieden Zambezia, Rhodesië en Brits Nyassaland. Sinds 1920 ook opgenomen in de staat Mozambique. Voor 1913 en na 1920 worden zegels van Mozambique gebruikt. Ook een klein verzamelgebied met slechts 40 zegels. Dezelfde emissies als hierboven vermeld bij Quelimane doch met opdruk TETE

Republica(1913) en eigen serie 1914 (Ceres).

15. Zambesia- Het laatste reeds afgesloten verzamelgebied in onze opsomming. In 1917 opgenomen in de staat Moz. Ook een kolonie van Portugal gelegen in de vallei van de rivier Zambesie begrensd door Quelimane, Nyassaland en Rhodesië. Ook hier werden en worden na 1920 en voor 1893 de zegels van Moz. gebruikt. Alle zegels met inschrift Zambesia. Totaal aantal zegels ongeveer 130. Behoudens nr.1(2 $\frac{1}{2}$ rs) zijn alle zegels variaties van slechts 2 typen zegels n.l. met de afbeelding van Don Carlos I a: naar de gravure van Azedo Gneco en b: naar de gravure van Eugene de Mouchon.

Van de totaal 24 verzamelgebieden Portugal overzee hebben wij er nu 15 in het kort besproken. De overige zijn:

16. Angola; 17. Mozambique; 18. Compania de Mozambique; 19. Kaap Verdische Eilanden; 20. Portugees India; 21. Port. Guinee; 22. Timor; 23. Macao en 24. St. Tome en Principe Alleen een gebied als Angola heeft reeds 800 zegels in circulatie gehad. U begrijpt het voert thans te ver om uitvoerig in te gaan op alle facetten van deze verzamelgebieden. Indien er meer belangstelling voor deze gebieden mocht komen dan zal ik gaarne in een volgend nummer van ons mededelingenblad dieper ingaan op deze materie. Indien U dit wenst schrijf ons dan even een briefkaartje.

K.v. Leeuwen.

AANBIEDINGEN VAN LEDEN

De heer [] te Den Haag vraagt of er liefhebberij bestaat in het platen van de 6 Cuartos 1850. Zelf heeft de heer [] beide platen compleet zoals op de Hagapost te zien was doch een ieder streeft naar meer volmaaktheid en nu zou hij er aardigheid in hebben om plaat I te verzamelen met zwart ARANA stempel en met rood stempel. Tot nu toe is het een plaatreconstructie met gemengde stempels. Uiteraard bezit de hr. [] hiervan dubbel en welke hij niet zo zeer wil verkopen dan wel ruilen tegen andere hem nog ontbrekende zegels van de plaat. Welke leden kunnen de hr. [] van dienst zijn. Gaarne Uw bericht tegemoetziende.

DE ZEGELS VAN BARCELONA (Sellos de Recargo Obligatorio)

We hebben hier te maken met toeslagzegels waarvan het gebruik verplicht was naast de normale frankeerzegels. De opbrengst kwam ten goede aan de gemeentekas v.d. stad Barcelona en was bestemd om het deficit veroorzaakt door de tentoonstelling gehouden in 1929 en 1930 te helpen delgen. Er werd dus door middel van dit soort zegels een extra belasting geheven. Geen reden om zich als filatelist over dergelijke zegel-uitgiften te verheugen, ook al was de gemeenteraad van Barcelona hiertoe gemachtigd door de Staat. Ze zijn in omloop geweest van 1929 t/m 1945. Of men in die 16 jaar het tentoonstellingstekort ermee heeft weten weg te werken vermeldt de historie niet. Ook is het niet alleen bij "postzegels" gebleven maar heeft men er eveneens telegraafzegels bij betrokken. Deze behoren natuurlijk niet tussen de "postzegels" te worden gecatalogiseerd zoals dit bij Yvert het geval is. Wat al eens eerder over de Spaanse toeslagzegels zonder frankeerwaarde is gezegd, geldt ook hier. Ze komen op alle brieven uit Barcelona voor en maken zo een interessant onderdeel uit van een verzameling. Want interessant zijn ze wel ook als men ze los verzameld. En dat niet alleen aan de voorkant maar ook aan de achterkant wat ze trouwens met veel Spaanse zegels van betere standing gemeen hebben. Over de verschillende tandingen die kunnen voorkomen zullen we het hier niet hebben. In zijn cat. geeft Galvez er een uitgebreid overzicht van. Maar het is juist de achterkant v.d. zegels waarover we hier wat willen vertellen. Het onderwerp luidt dan:

La numeracion en el reverso (de nummering a.d. achterzijde)
Reeds vanaf 1901 komen nummers voor op de achterzijde v.d. Spaanse zegels. Ze dienden ter voorkoming van de talrijke vervalsingen die reeds sinds 1854 ten nadele van de posteries vervaardigd werden. de z.g. falsos de época, die tegenwoordig gebruikt op brief zeer gezocht zijn. Door nummering op de achterzijde wilde men voorkomen dat b.v. in tabakswinkelthjes met licentie voor de verkoop van postzegels fraude gepleegd zou kunnen worden. Wanneer controleurs andere nummers zouden aantreffen dan de winkelier volgens de controle-lijsten uit het depot betrokken had, kostte hem dat in elk geval zijn licentie tot verkoop van zegels. Niet zodra stopt men even met nummeren of de falsos postales- falsos de época - verschijnen waar, zij het ook in mindere mate dan vóór 1901 het geval was. De

serie zegels in omloop van 1932 tot 1934 en 1934/35 ongenummerd is er een voorbeeld van Yvert nr.509, tanding 11½ (ongenummerd) staat in de catalogus unificado geprijsd voor 1 peseta, maar de falso de época kost op brief 1750.- ptas. Hieruit blijkt wel dat ook al werd de nummering ter bescherming tegen vervalsingen weggelaten, de valse zegels bepaald niet voor het oprapen lagen en dat het geringe nadeel dat de Staat erdoor leed, niet opwoog tegen de kosten van een groot aantal ambtenaren belast met de opsporing. Wanneer we eens nagaan hoe de zaken er in 1873 voorstonden bij de "alegoria" zegels van de 1e republiek, dan zien we dat postale vervalsingen, getuige de prijsbepaling, zowel gebruikt als ongebruikt, veelvuldig voorkwamen. Alleen de hoge waarden waar weinig vraag naar was bij het schrijvend publiek, zijn schaars. Maar om naar de zegels van Barcelona terug te keren. Wat men daar aan de achterkant van de zegels kan aantreffen is het volgende:

1. serie met serienummer in zwart, bruin of groen en een getal van zes cijfers in zwart.
2. serie met serienummer en 1 letter in bruin.
3. serie met serienummer en 1 of 2 letters in bruin.
4. serie met serienummer en met het woord bis, getal van 6 cijfers in zwart.
5. letter en getal van 6 cijfers in zwart.
6. getal van 6 cijfers in zwart.
7. serie "unica" en getal van 6 cijfers.
8. achterzijde blanco.

Nu kan het voorkomen dat men dezelfde zegels tegenkomt met letter + getal of met getal zonder letter of geheel blanco maar in dat laatste geval alleen bij gebruikte ex. of ongebruikte zegels zonder gom. Dit komt omdat bij sommige zegelvelen de getallen op de achterzijde gedrukt werden, wanneer ze reeds gegomd waren. Plakt men die zegels op een brief, dan liep men kans het controlenummer eraf te likken. In elk geval verdween het voor goed bij afweken van het zegel. Het komt nogal eens voor bij de zegels van 1932/34, Yvert 18-22. De zegels van Barcelona zijn in oplagen van zeer verschillende grootte gedrukt. Van de Yvert nrs. 4, 5 en 6 bedraagt de opl. 9 mill. van de nrs. 7 en 8 slechts 10.000 terwijl de nrs. 14/17 het weer tot 30 mill. elk brengen. Nog beperkter dan de tentoonstellingszegels (7 en 8) zijn de oplagen van de zegels met opdruk v.1931, Yvert 12, a, b, c en 13, a, b, c. Hier is Yvert nr. 6 overgedrukt

met Republica in een ornament van 4 versch. vormen en hetzelfde nr. met Republica en vliegtuig in 4 versch. typen. Vooral deze laatste zijn een nadere beschouwing waard. Vier zegels zijn ongetand en zijn in rood overdrukt met het woord Republica en het vliegtuig (voor elke zegel een ander type). De vier andere zijn getand en dragen dezelfde opdruk in blauw. 250 vellen van 100 zegels Yvert nr.6 met de nummering Q 000.001 t/m Q 025.000 voor de getande en Q 025.001 t/m Q 050.000 voor de ongetande zegels werden langs typografische weg van deze opdrukken voorzien waarbij van elk der vier vliegtuig-typen er 25 op een vel voor komen in blokken van 5 maal 5. Gemakshalve duiden we die blokken aan met LB (linksboven), RB (rechtsboven), LO (links-onder en RO (rechts onder). De oplage van elk type bedraagt dus 25.000 : 4 = 6250 stuks (250 blokken van 25). De Yvert catalogus duidt de 4 typen aan met V, VL, VII en VIII. Wanneer we een vel van 100 bekijken, zien we dat type V voorkomt in blok RB, type VI in LB, type VII in RO en type VIII in LO. Leggen we het vel met de achterkant boven, dan is de Yvert nummering van de 4 typen in de juiste volgorde maar in beide gevallen vliegen de machines naar elkaar toe en niet van elkaar weg. Aangezien de voorkant van het vel, zoals nader zal blijken, thans het belangrijkste is, houden we ons aan V RB, VI LB, VII RO en VIII LO. In het midden van het vel grenzen de typen aan elkaar. Dit levert ons op 5 vert. paartjes van VI LB - VIII LO en 5 vert. paartjes van V RB - VII RO. In horizontale richting blijven dan 2 x 4 paartjes over. Het omgekeerde kan natuurlijk ook, rekening houdend met de keuze tussen 2 horizontale of 2 vert. paartjes in het centrum van het vel. Hiertuit blijkt wel dat dergelijke paartjes vrij zeldzaam zullen zijn, hoogstens 4 en 5 van hetzelfde soort per vel. Wanneer we de 2 vert. (of horizontale) paartjes in het centrum van het vel aan elkaar laten, krijgen we een blok van 4 waarvan elke zegel een verschillend vliegtuig als opdruk heeft en waarvan er in theorie maar 250 kunnen bestaan. In werkelijkheid is dat aantal natuurlijk veel kleiner. Derg. blokken zijn zeldzaam. En nu komt de climax. De opdrukken komen ook kopstaand voor, doch deze foutdruk heeft men slechts op 4 van de 250 vellen aangetroffen en wel op alle 100 zegels, zodat deze zegelvelen ondersteboven overdrukt werden. De prijs van een centraal blok, waarvan er dus ten hoogste 4 kunnen bestaan bedraagt 75.000 pesetas in de cat. Unif. y Spec. '67

Spanje zou Spanje niet zijn als het bij deze ene foutdruk gebleven was. Men heeft nog een tweede fout gemaakt en 4 vellen met getande zegels van een rode i.p.v. een blauwe opdruk voorzien en 4 vellen ongetande zegels van een blauwe i.p.v. een rode opdruk. Dit leverde weer 2 x vier bijkans unieke blokken op. Galvez en de Unificado nemen deze foutdruk wel op maar men heeft er blijkbaar vanaf gezien de blokken te catalogiseren.

ECHT EN VALS: Een waar dorado voor vervalsers zal men zeggen. Dit geldt voor schaarse opdrukken in het algemeen. De centrale blokken van de beide foutdrukken zijn echter te zeldzaam om er als vervalsers veel aandacht aan te wijden. De volgende kenmerken zijn mij van de valse opdrukken op Yvert 13, a, b, en c bekend: 1) de letter C van Republica heeft aan de top een te korte "serif" nauwelijks $\frac{1}{2}$ mm. lang. Bij de echte opdruk bedraagt de lengte 1 mm. Het blauw van de opdruk is dof. Bij de echte glanst het. 2) foutieve nummering op de achterzijde.

We hebben de nummering van de vellen reeds genoemd. Uit die nummering blijkt dat de controle nummers van de getande zegels nooit hoger zijn dan Q 025.000 en die van de ongetande beginnen bij Q 025.001 en Q 050.000 nooit te boven gaan. Is het anders dan heeft de vervalsers niet op letter en controle nummer gelet of had er geen weet van, zodat zijn produkten alleen te slijten zijn aan hen die er ook geen weet van hebben. Om de paartjes en de centrale blokken te kunnen toetsen op de juiste nummering moeten wij weten hoe deze op de vellen verloopt. Wanneer men een vel van de getande zegels met opdruk vliegtuig in blauw en genummerd Q 006001 t/m Q 006100 omdraait met de genummerde achterkant naar boven verlopen de rugnummers van de zegels als volgt: te beginnen bij links onder Q 006001 naar rechts onder Q 006010 enz. steeds van links naar rechts tellend tot Q 006100 rechts boven. Draait men het vel om, met het zegelbeeld naar boven, dan verloopt de nummering van de zegels dus van rechts naar links. In het eerste geval draagt het centrale blok dus de nummering zichtbaar en in de goede volgorde zoals in de tekening weergegeven: (zie pagina 26). Nu heb ik een foutdruk in de nummering van een centraal blok geconstateerd. Dit blok is gesigneerd door de Spaanse keurmeester A. Roig Soler te Barcelona. Op de tekening vindt men deze nummering onder de reeds eerder genoemde. De foutieve cijfers zijn onder-

streept: 46 i.p.v. 56; 36 i.p.v. 46. De cijfers zijn dus een rij naar boven opgeschoven en ik vraag mij af of dit in de andere rijen eronder en erboven ook het geval is geweest en wel zó dat de onderste rij zegels ongenummerd is gebleven en de bovenste rij nummers op de bovenrand van het vel terecht is gekomen. Alleen vreemd dat dit niet van toepassing is op de linkerhelft van het vel. Aan het slot van dit artikeltje een vriendelijk verzoek aan een ieder die hier meer van weet om dit raadsel voor mij op te lossen.

C.M. ROGGEVEEN.

centraal blok (achterzijde)
LB RB

De letters LB, RB, LO en RO hebben betrekking op de voorzijde van het vel met de vier verschillende vliegtuigtypen.

	Q	Q
006055		006056
019455		019446

	Q	Q
006045		006046
019445		019436

LO RO

60e Alg. Vergadering v.d. Ned. Bond v. Fil. ver..

Op deze vergadering werd aan de Secr. van de Ned. Bond de heer C.G.v.Veenendaal door de waarnemend bondsvoorzitter de Spoorenbergmedaille uitgereikt. Aangezien de heer Van Veenendaal ook bondsvertegenwoordiger is voor de kring van studiegroepen is een gelukwens, met deze onderscheiding, onzerzijds zeer zeker op zijn plaats. Aangezien de heer v.Veenendaal zeer veel heeft gedaan en nog doet om de studiegroepen tot leven te brengen en te stimuleren en ook als Secr. van de Ned. Bond zeer veel werk verzet hopen wij nog zeer lang te kunnen rekenen op zijn medewerking.

SPAANSE WOORDENLIJST MET VERTALING BIJ GEBRUIK VAN SP.CAT..		
alegoria postal-postembleem	dorado	verguld
alzamiento nacional- nat. op stand	dorso-efigie-	achterzijde beeltenis
arana- spin (afstempeling)	efigie alagórica-	alegorische
autogiro	helikopter	voorstelling
barrado-	vernietigd	ejército- leger
canja de sellos- zegelruil	emisión-	uitgifte
canonización- heiligverklaring	en pareja	in paar
cantidad expendida- in omloop	error de color-	kleurafwijking
gebracht aantal	error de imprenta-	foutdruk
cartulina- kartonpapier	error por impresión-	drukfout
caudillo- staatshoofd (Franco)	escudo-	wapenschild
centraje normal- norm. gecentr.	estadística-	statistiek
charnela- plakker/gomstrookje	falta diente-	tand ontbreekt
cifra- cijfer	ferrocarriles-	spoorwegen
cifra de tiraje- oplagecijfer	filigrana-	watermerk
clasificador- insteekboek	fiscales postales-	dienstzegels
conmemoración- herdenking	corona mural- muurkroon (ere teken)	franqueo- frankering
corona real- koningskroon	franquicia- vrijdom van port	guerra civil- burgeroorlog
coronacion- kroning	giro postal-	postwissel
correo de campana- veldpost	habilitado por la nacion-	gel-dig verklaard door de staat
correos	hojas bloque-	blokken
corte-inkeping, scheurtje	hojitas bloque-	blokjes
corto- kort	homenaje-	eerbetoon-hulde
Cruz Roja- Rode Kruis	impresos-	drukwerk
dentado- getand	insignificante corte	klein scheurtje
dentado fino	fijn getand	
dentado grueso	grof getand	
dentado irregular- onregel-tig getand	inutilizado-	vernietigd
	invertido-	kopstaand
deporta	juego-	serie
derecho de devolución- retour	largo-	lang
	lazo-	lus
derecho de entrega- bestel-	leyenda-	inschrift, tekst
	manchado-	geklekt
devolucion- terugzending/gave	marco- lijst, omlijsting, kader	
día conmemorativo- gedenkdag	margen-	rand, marge
diente- tand	matasellos-	poststempel
doble-sobrecarga- dubb. opdruk	milicia popular-	volksmilitie
	muestra-	proef

novedades-	nieuwe uitgiften	sello temático-	beeldzegel
papel cartulins-	kartonpapier	sellos en pareja	capicúa-ze-
paraja capicúa-	paar, 1 kopst.	gels in paar (1	kopstaans)
pastilla-	velletje	sin charnela-	zonder plakker
pequeno defecto-	licht besch.	sin dentar-	ongetand
percepción-	invordering	sin goma-	zonder gom
pie de imprenta-	drukkersmerk	sin senal de fijasellos-	zon-
plancha-	plaat	der plakkersspoor	
pliego-	vel	sin sobrecarga-	zonder toeslag
postal maximum-	max.kaart	sin valor postal-	zonder fran-
prensa-	pers	keerwaarde	
prueba-	proef	sobre-	envelop
raro-	zeldzaam	sobre conmemorativo-	gelegen-
recargo-	toeslag	heidsenvelop	
recargo transitorio-	tijd. toe-	sobre primer día de emisión -	
	slag	eerste-dag envelop	
rueda de carrata-	num. stempel	sobrecarga-	opdruk
sello aéreo-	luchtpostzegel	sobrecarga invertida-	opdruk
sello benéfico-	weldadigheids		kopstaand
	zegel	sobretasa-	toeslag
sello con charnela-	zegel met	suscripción	abonement
	plakker	taladro-	ponsgaatje
sello-conmemorativo-	herdenk-	tarjata máximo-	max.kaart
kingszegel, gelegen.	zegel	tiras Hawid-	Hawid stroken
sello de urgencia-	expr. zegel	trajes típicos-	klederdrachten
sello falso-	valse zegel	ultramar	overzee
sello falso usado por correo		usado-	gebruikt
door de post gest. valse ze-		valor facial(postal)	frankeer-
	gel	waarde	
variedades de dentado-	tan-	vuelo-	vlucht
	dingsverschillen		

G.P. DE RIDDER